وحید عظیم‌نیا
پرونده
اقتصاد سیاسی

«جوان» ابتکار عمل در بازارسازی فروش نفت و میعانات گازی را بررسی می‌کند

گره‌گشایی راهبردی نفتی

دولت سیزدهم با ابتکار عمل در بازارسازی جدید برای فروش نفت خام و میعانات گازی، ذخایر روی آب میعانات گازی را به صفر رساند

دیپلماسی فعال انرژی در دولت سیزدهم با تکیه بر توان داخلی در صنعت تجهیزات پالایشگاهی و بومی‌سازی موفق این تجهیزات ذیل سازوکار تولید بار اول و همکاری صنعت نفت با شرکت‌های دانش‌بنیان در این زمینه، ابتکار عمل بالایی برای وزارت نفت در جهت گسترش بازارهای جدید نفتی ایجاد کرد که از سرمایه‌گذاری مستهلک شده اولیه کشورهای تحریمی یا همسو برای تبدیل کردن آن پالایشگاه‌های ساخته شده به یک پالایشگاه فراسرزمینی سازگار با نفت خام ایران برای خوراک ورودی استفاده کند و سهامدار پالایشگاه فراسرزمینی شود که در کشورهای ونزوئلا، نیکاراگوئه، سوریه و همچنین ازبکستان به تازگی آغاز شده و ظرفیت فروش نفت خام ایران را به حداکثر میزان خود رسانده است، به نحوی که دیگر هیچ ذخیره میعانات گازی روی آب نداریم.

روز شنبه وزیر نفت اعلام کرد میعانات گازی ذخیره شده روی آب به صفر رسید، این در شرایطی بود که در سال گذشته بیش از ۸۷ میلیون بشکه میعانات روی دریا ذخیره شده بود، اما امروز این رقم به صفر رسیده است و میعانات گازی روی آب نداریم.

یکی از مهم‌ترین موضوعات در زمینه تجارت نفت و میعانات گازی کشور، تحول صورت گرفته در دیپلماسی انرژی کشور بود. این اقدام مهم در زمینه بازارسازی وزارت نفت برای نفت خام و میعانات گازی کشور از ابتدای روی کار آمدن دولت سیزدهم اجرایی شد. در ادامه دیپلماسی فعال انرژی دولت سیزدهم در زمینه تحول در تجارت نفت خام را بررسی خواهیم کرد که چگونه فروش نفت و میعانات گازی نسبت به دولت قبل دو برابر شده است و امروز دیگر هیچ ذخیره میعانات گازی روی آب نداریم.

تجارت نفت خام در ایران طی چند دهه اخیر تغییر زیادی نداشته است؛ شرکت ملی نفت به عنوان متولی فروش نفت با یکسری از بازاریابان مشخص و روش سنتی به اقصی نقاط دنیا نفت را صادر می‌کرد. با این وجود بعد از پیدایش نفت شیل و تبدیل شدن امریکا و کانادا به تولیدکننده نفت خام، بازار جهانی دستخوش تغییرات بسیاری شد که نتیجه آن تحریم گسترده صنعت نفت ایران و به دنبال آن محدود کردن تجارت نفت ایران و فروش حداقلی نفت ایران بود. با این وجود ایران راهکارهای متعددی نظیر دور زدن تحریم‌ها یا مذاکره برای رفع تحریم را امتحان کرد که با شکست روبه‌رو شد، اما دولت سیزدهم از بدو روی کار آمدن به دنبال مقابله هدفمند و فعال با تحریم‌ها و استفاده از سیاست‌های جدید برای فروش نفت خام خود بود. یکی از مهم‌ترین اقدامات در زمینه ایجاد تحول در تجارت نفت خام ایران و دیپلماسی فعال انرژی، به کارگیری روش خرید تقاضا یا اصطلاحاً سیاست buy demand بود.

سیاست خرید تقاضا یکی از مرسوم‌ترین روش‌های بازارسازی کشورهای نفتی برای فروش نفت خام خود بوده است. این روش بدین ترتیب است که به دنبال ارتباط متقابل کشورهای نفتی با دیگر کشورهای تقاضاکننده نفت است. با سرمایه‌گذاری کشورهای نفتی در زیرساخت‌های پالایشی یا پتروپالایشی کشورهای هدف، علاوه بر توسعه روابط اقتصادی- سیاسی، بازار فروش نفت نیز تضمین خواهد شد و از این طریق علاوه بر سهامداری کشورهای نفتی در زیرساخت‌های نفتی کشورهای مقصد، یک بازار تضمینی از طریق سیاست خرید تقاضا برای کشورهای نفتی ایجاد خواهد شد.

ایران نیز به دنبال ایجاد تقاضای جدید برای نفت خام خود در کشورهای مختلف دنیا، اقدام به تعریف سیاست جدید خرید تقاضا کرد. تفاوت بسیار مهم و استراتژیک سیاست خرید تقاضا در ایران توسط دولت سیزدهم با دیگر کشورهای نفتی در دنیا، تمرکز ایران بر پالایشگاه‌های نیمه‌فعال کشورهای تحریمی و همسو بود. سیاست خرید تقاضا به طور معمول یک سیاست بسیار زمانبر و با سرمایه‌گذاری بالاست؛ کشورهای نفتی با سرمایه‌گذاری در ساخت یک پالایشگاه یا پتروپالایشگاه در کشورهای تقاضاکننده نفت به صورت مشارکتی، سهامدار پالایشگاه فراسرزمینی جدید و تازه ساخته شده خواهد شد که هزینه اولیه سرمایه‌گذاری بسیار بالایی نیز دارد، اما ایران منابع لازم برای سرمایه‌گذاری اولیه بالا را نداشت و اگر هم داشت ابتدا در کشور خودمان اقدام به تعریف پالایشگاه‌های جدید نظیر پالایشگاه ستاره خلیج فارس می‌کرد، بنابراین ایده و ابتکار اصلی در این بخش به وجود آمد که به جای ساخت یک پالایشگاه جدید نفتی، ایران بر پالایشگاه‌های با ظرفیت پایین‌تر از ظرفیت اسمی یا پالایشگاه‌های نیمه فعال تمرکز و با صادرات خدمات فنی و مهندسی، آن بخش از ظرفیت غیرفعال پالایشگاه نیمه‌فعال در کشورهای همسو را فعال کند تا بدین ترتیب، علاوه بر تکمیل ظرفیت پالایشگاه مذکور، ایران بتواند ظرفیت جدید اضافه شده را با نفت خام خود تأمین خوراک کند و بدین ترتیب بازار جدیدی برای نفت خام خود پیدا نماید.

> قادری، عضو کمیسیون برنامه و بودجه: باید روی بازارهای جدید تمرکز کرد و وزارت نفت دولت سیزدهم نیز در جهت همین موضوع اقدامات مؤثری انجام داده که موجب شده است بخش بزرگی از ظرفیت صادراتی کشور فعال شود و امروز نفت به میزان خوبی به فروش برسد. دولت سیزدهم در جهت ایجاد ظرفیت‌های جدید صادرات نفت خام و میعانات گازی خود با تکیه بر همکاری‌های پالایشگاهی، اقدامات خوبی را در ونزوئلا و کشورهای دیگر انجام داده است

این راهکار جدید که ایران با صادرات خدمات فنی و مهندسی به بازسازی پالایشگاه‌های نیمه فعال کشورهای همسو اقدام می‌کند، یک سیاست بسیار مهم و جدید است که در بسیاری از کشورهای همسو این امکان را به ایران خواهد داد که از ظرفیت پالایشگاه‌های نیمه فعال کشورهای همسو استفاده حداکثری کند و این مهم تنها و تنها با صادرات خدمات فنی و مهندسی دانش بنیان به وقوع پیوسته است.

اگر ایران طی سال‌های اخیر در زمینه تبدیل نفت به فرآورده‌های نفتی خودکفا نمی‌شد و امکان ساخت و تولید بار اول اقلام راهبردی خود را پیدا نمی‌کرد، به هیچ وجه این ابتکار جواب‌گو نبود ولی ایران با تکیه بر توانمندی شرکت‌های تولیدکننده تجهیزات پالایشگاهی و خودکفایی در فرآیند تبدیل نفت خام به فرآورده‌های نفتی در صنعت پالایشی کشور، نه تنها توانست نیازمندی خود به تجهیز و تعمیرات اساسی اقلام راهبردی و فرآیندهای پالایشگاهی کشور را به حداقل برساند، بلکه با تکیه بر همین توان داخلی و ظرفیت بزرگ شرکت‌های دانش‌بنیان، اقدام به تعریف بازارهای جدید نفت خام کند.

بنابراین دیپلماسی فعال انرژی در دولت سیزدهم با تکیه بر توان داخلی در صنعت تجهیزات پالایشگاهی و بومی‌سازی موفق این تجهیزات ذیل سازوکار تولید بار اول و همکاری صنعت نفت با شرکت‌های دانش‌بنیان در این زمینه، ابتکار عمل بالایی برای وزارت نفت در جهت گسترش بازارهای جدید نفتی ایجاد کرد که از سرمایه‌گذاری مستهلک شده اولیه کشورهای تحریمی یا همسو برای تبدیل کردن آن پالایشگاه‌های ساخته شده به یک پالایشگاه فراسرزمینی سازگار با نفت خام ایران برای خوراک ورودی استفاده کند و سهامدار پالایشگاه فراسرزمینی شود که در کشورهای ونزوئلا، نیکاراگوئه، سوریه و همچنین ازبکستان به تازگی آغاز شده و ظرفیت فروش نفت خام ایران را به حداکثر میزان خود رسانده است، به نحوی که دیگر هیچ ذخیره میعانات گازی روی آب نداریم.

■ بازارسازی جدید برای نفت خام و میعانات گازی به کمک نوآوری جدید

جعفر قادری، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس در رابطه با اهمیت جلوگیری از خام فروشی و تبدیل نفت خام به فرآورده‌های نفتی گفت: متأسفانه در بخش صادرات با مشکل ارزش افزوده پایین صادرات مواجه هستیم، این بدان معناست که محصولات با ارزش افزوده پایین و حجم بالا صادر و محصولات فناورانه وارد می‌کنیم، تولیدات صنعتی با ارزش افزوده پایین و با ماهیت خام‌فروشی سبب شده است علاوه بر درآمدزایی بسیار پایین ارزی، رقابت‌پذیری این صنایع نیز تنها منوط به دریافت رانت بیشتر انرژی ارزان باشد. همچنین در بازار تجارت نفت خام نیز باید تغییرات بزرگی صورت گیرد تا با تبدیل نفت خام به فرآورده‌های نفتی بتوانیم به خنثی کردن تحریم‌ها و بازارهای جدید و متنوعی دست پیدا کنیم.

وی در ادامه گفت: باید روی بازارهای جدید تمرکز کرد و وزارت نفت دولت سیزدهم نیز در جهت همین موضوع اقدامات مؤثری انجام داده که موجب شده است بخش بزرگی از ظرفیت صادراتی کشور فعال شود تا امروز نفت به میزان خوبی به فروش برسد. دولت سیزدهم در جهت ایجاد ظرفیت‌های جدید صادرات نفت خام و میعانات گازی خود با تکیه بر همکاری‌های پالایشگاهی، اقدامات خوبی را در ونزوئلا و کشورهای دیگر انجام داده است. همکاری در پالایشگاه‌های فراسرزمینی در قالب تعمیر پالایشگاه‌های موجود و تجهیز و بازسازی دوباره آنها اقدام مهم دولت در این زمینه بوده که به کمک توان داخلی و همچنین تکیه بر ظرفیت بزرگ بومی‌سازی تجهیزات در شرکت‌های دانش‌بنیان داخلی به ثمر نشسته است.

این عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس در رابطه با گسترش سیاست پالایشگاه‌داری فراسرزمینی و بازسازی پالایشگاه‌های نیمه فعال کشورهای همسایه و همسو با ایران افزود: سیاست پالایشگاه‌داری فراسرزمینی و بازسازی پالایشگاه‌های نیمه فعال کشورهای همسایه و همسو با ایران باید در هر کدام از کشورهای همسایه که ظرفیت خالی داشته باشند، اجرایی شود تا علاوه بر نزدیکی اقتصادی و تعاملات جدید در حوزه انرژی در زمینه خنثی‌سازی تحریم‌ها و ایجاد ظرفیت‌های جدید اقتصادی و سیاسی متقابل در این زمینه بهره برد و بتوانیم در بحث ثبات فروش نفت و بی‌اثر کردن تحریم‌های غرب علیه تجارت نفت خام و میعانات گازی فائق آییم.

■ تحول در تجارت نفت خام کشور با تکیه بر توان داخل و بومی‌سازی تجهیزات پالایشگاهی

بهروز محبی نجم‌آبادی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس نیز در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به این موضوع که دولت سیزدهم به درستی طرح افزایش روابط با همسایگان را شروع و اجرا کرده است، تصریح کرد: وزارت نفت نیز همین سیاست را در پیش گرفته است و در این راستا

> محبی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس: یکی از مشکلات جدی کشور ما خام فروشی است. به هر روشی که بتوانیم از فروش نفت خام اجتناب کنیم و این ماده ارزشمند را به صورت فرآورده به فروش برسانیم، برای کشور مفید است. فرآورده‌های نفتی ارزش افزوده قابل توجه و معناداری ایجاد می‌کنند. به همین دلیل همه ما وظیفه داریم برای افزایش تولید فرآورده‌ها همراه شویم و از آنها حمایت کنیم

اخیراً وزیر نفت از افزایش روابط نفتی تهران با ازبکستان و پالایشگاه‌داری در این کشور خبر داد. سیاست افزایش روابط با همسایگان مستلزم داشتن روابط نزدیک در حوزه‌های مختلف با آنهاست. حوزه نفتی و انرژی بخش بسیار مهمی است. می‌دانید که در زمینه سوآپ بین ترکمنستان، ایران و آذربایجان اتفاقات خوبی افتاد و از این موضوع به نفع کشورهای منطقه استفاده شد. قطعاً ارتباطات نفتی و انرژی با کشورهای منطقه می‌تواند برای اقتصاد کشور مفید باشد. ضمن اینکه وقتی روابطی در حوزه اقتصادی بین کشورها شکل می‌گیرد، امنیت آنها به یکدیگر گره می‌خورد، بنابراین افزایش روابط نفتی و پالایشگاهی با ازبکستان و دیگر کشورهای منطقه برای منافع عمومی و ملی کشور مفید است. ما در گذشته روابط اقتصادی با برخی کشورهای اروپایی و غربی داشتیم که ناموفق بود. افزایش روابط با کشورهای منطقه می‌تواند تضمین خوبی برای امنیت و شکوفایی اقتصادی ما در شرایط بحرانی باشد.

وی در ادامه گفت: روابط نفتی و پالایشگاهی ما با ازبکستان در قالب صدور خدمات فنی و مهندسی دانش بنیان کشورمان به این کشور انجام می‌گیرد. ما توانمندی‌های ارزشمندی در حوزه نفتی داریم و در این زمینه از جوانان پژوهشگر و مراکز دانش بنیان خوبی برخوردار هستیم. می‌توانیم خدمات را به کشورهای میزبان از جمله ازبکستان ارائه دهیم و از امکاناتی که در کشورهای هدف وجود دارد، بهره ببریم. موقعیت ایران به عنوان کریدور شمال- جنوب نیز می‌تواند مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

این عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس خاطرنشان کرد: این رویکرد بسیار درستی است که به استفاده از ظرفیت‌های موجود در منطقه روی بیاوریم. شرایط لازم برای همکاری با برخی کشورهای همسایه مانند ازبکستان، عراق، سوریه و لبنان وجود دارد. افزایش روابط با این کشورها می‌تواند به اثرگذاری بیشتر ایران در منطقه بینجامد و به لحاظ سیاسی و اقتصادی به نفع ماست. دولت سیزدهم به درستی رویکرد افزایش روابط با همسایگان را در دستور کار قرار داده است. مجلس فعلی نیز اصرار بر این موضوع دارد و حامی دولت است. در گام دوم انقلاب نیز مقام معظم رهبری بر موضوع استفاده از فرصت همسایگان تأکید کرده‌اند. یک ظرفیت ۶۰۰ میلیونی از جمعیت پیرامون ما قرار دارد که باید از آن استفاده کنیم. قطعاً اقدامات دولت سیزدهم در زمینه افزایش روابط نفتی و پالایشگاهی با ونزوئلا و حالا ازبکستان را می‌توانیم به عنوان یک موفقیت برای وزارت نفت فعلی و دولت به حساب بیاوریم. لازمه داشتن نگاه فراسرزمینی، استفاده از فرصت‌های خارجی موجود و بهره گرفتن از ظرفیت‌های داخلی این است که بتوانیم با کشورهای دیگر ارتباط جدی برقرار کنیم.

محبی در پایان خاطرنشان کرد: یکی از مشکلات جدی کشور ما خام‌فروشی است. به هر روشی که بتوانیم از فروش نفت خام اجتناب کنیم و این ماده ارزشمند را به صورت فرآورده به فروش برسانیم، برای کشور مفید است. فرآورده‌های نفتی ارزش افزوده قابل توجه و معناداری ایجاد می‌کنند. به همین دلیل همه ما وظیفه داریم با سیاست‌های مبتنی بر افزایش تولید فرآورده‌ها همراه شویم و از آنها حمایت کنیم. با سیاست جدید دولت سیزدهم در راستای استفاده حداکثری از ظرفیت صادرات خدمات فنی و مهندسی و تجهیزات بومی‌سازی شده برای بازسازی پالایشگاه‌های فراسرزمینی در کشورهای همسو و پالایش نفت خام ایران در این پالایشگاه‌ها، تحول بزرگی در تجارت نفت و میعانات گازی ایران به وجود آمده که همه این موضوعات از ابتکار صنعت پالایشگاهی در تولید بار اول اقلام راهبردی این صنعت نشأت می‌گیرد که امروز به خنثی کردن تحریم‌ها علیه تجارت نفت خام ایران کمک بزرگی کرده است.

خبر

صادرات نفت در دولت سیزدهم به ۲ برابر رسید

طبق آمار مؤسسات خارجی، صادرات نفت ایران ابتدای دولت سیزدهم حدود ۶۵۰ هزار بشکه در روز بود که این رقم در ماه پایانی ۲۰۲۲ به سقف ۴/۱ میلیون بشکه در روز رسید.

به گزارش فارس، صادرات نفت ایران از سال ۲۰۱۱ مورد تحریم امریکا و اتحادیه اروپا قرار گرفته است. این موضوع سبب شده است در برهه‌هایی فروش نفت ایران افت شدیدی پیدا کند و درآمدهای نفتی کشور به عنوان اصلی‌ترین منابع بودجه‌ای دولت آسیب ببیند.

راهبرد دولت یازدهم و دوازدهم در مواجهه با تحریم نفتی این بود که با مذاکره با امریکا و امضای توافق برجام، فروش نفت ایران را به شرایط قبل از تحریم یعنی روزانه ۲ میلیون بشکه در روز برساند. هر چند ابتدا این راهبرد منجر به افزایش صادرات نفت ایران شد، اما در ادامه با از بین رفتن زیرساخت‌های دور زدن تحریم‌ها و با خروج امریکا از برجام رقم صادرات نفت ایران به کمتر از ۱۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت و تمامی عایدی ایجاد شده را از بین برد.

بدین ترتیب لزوم تغییر راهبرد در مواجهه با تحریم نفتی بیش از گذشته احساس می‌شد. بعد از روی کار آمدن دولت سیزدهم، راهبرد دولت در حوزه فروش نفت تغییر و به سمت بی‌اثر کردن تحریم نفتی با روش «بازارسازی نفت» حرکت کرد.

محمدصادق جوکار، رئیس مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی در این باره گفت: چون الگوی فروش نفت ایران در دولت یازدهم و دوازدهم همانند الگوی قرن بیستمی بود، با بازگشت تحریم‌ها با کاهش صادرات نفت مواجه شدیم، الگوی قرن بیستمی یعنی اینکه متولیان امر در وزارت نفت همچنان فکر می‌کردند دست برتر با عرضه‌کنندگان است، درحالی که معادلات بازار نفت تغییر کرده بود.

وی اظهار داشت: حالا ببینیم بازارسازی یعنی چه؟ آیا دولت ایران می‌تواند در شرایط تحریم بازارسازی کند یا نه؟ بازارسازی برای فروش نفت ایران بدین معناست که موضوع تحریم از موضوع دوجانبه امریکا و ایران تبدیل شود به موضوع مورد دغدغه کشور طرف ثالث در تعاملات نفتی ایران. بدین صورت بازار فروش نفت ایران اثرپذیری حداقلی از بازگشت تحریم‌ها داشته و تداوم یابد.

■ پالایشگاه‌های ونزوئلا مقصد صادرات نفت ایران شدند

سیاست buy demand یا خرید تقاضا یکی از راهکارهای جدید ذیل بازارسازی نفت است که در دولت فعلی در دستور کار قرار گرفته است. در این سیاست، ایران با سهامداری در پالایشگاه‌های فراسرزمینی یا تعمیرات اساسی و احیای ظرفیت پالایشگاه‌های کشورهای خارجی، آن را به مقصد صادرات نفت ایران تبدیل می‌کند.

فرهاد احمدی، مدیرعامل شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت با اشاره به اقدامات ایران در احیای ظرفیت پالایشگاه ال‌پالیتوی ونزوئلا گفت: با انجام تعمیرات مقدماتی در پالایشگاه ال‌پالیتوی ونزوئلا، در حال حاضر این پالایشگاه روزانه ۷۰ هزار بشکه نفت خام ایرانی را پالایش می‌کند.

وی اذعان داشت: با پایان یافتن تعمیرات و بازگشت ظرفیت این پالایشگاه به پالایش روزانه ۱۴۰ هزار بشکه، بسته به توافق بین وزرای نفت ایران و ونزوئلا، ممکن است که حتی تا میزان بیشتری از نفت خام ایرانی در آن پالایشگاه پالایش شود.

همچنین طبق گزارش رویترز، شرکت‌های دولتی از ایران و ونزوئلا به زودی بازسازی ۱۰۰ روزه بزرگ‌ترین مجتمع پالایشی این کشور امریکای جنوبی را برای احیای ظرفیت تقطیر خام آن آغاز خواهند کرد. افزایش تولید سوخت در مرکز پالایش «پاراگوانا»، گامی در جهت پایان دادن به اتکای ونزوئلا به فناوری پالایشگاه‌های امریکاست.

ماه می سال ۲۰۲۲، قراردادی به ارزش ۱۱۰ میلیون یورو بین تهران و کاراکاس برای تعمیر کوچک‌ترین پالایشگاه ونزوئلا با نام «ال‌پالیتو» با ظرفیت ۱۴۶ هزار بشکه در روز در مرکز این کشور امضا شد، پروژه‌ای که در حال حاضر در حال انجام است.

در هفته‌های آینده نیز قراردادی به ارزش ۴۶۰ میلیون یورو برای بازسازی مجتمع پالایشگاهی پاراگوانا با ظرفیت ۹۵۵ هزار بشکه در روز در سواحل غرب ونزوئلا با ایران امضا می‌شود. بازسازی پالایشگاه‌های ونزوئلا از آن جهت برای ایران حائز اهمیت است که به مقصد صادراتی نفت ایران و فروش فرآورده‌های حاصله تبدیل شده و میزان فروش نفت ایران در تحریم را افزایش داده است.

■ افزایش صادرات نفت ایران به چین از ۷۸ هزار بشکه به ۱/۲ میلیون بشکه در روز

اما سیاست دیگر دولت سیزدهم ذیل بازارسازی نفت، strategic partnership یا «شراکت استراتژیک» است. طبق این سیاست، دولت فعلی با بهبود و توسعه روابط با چین، صادرات نفت خود به این کشور را افزایش داد.

طبق آمار اوپک، صادرات نفت ایران به چین در سال ۲۰۲۰ و قبل از امضای سند همکاری ۲۵ ساله حدود ۷۸ هزار بشکه در روز بود ولی شرکت تحقیقاتی Vortexa، مجموع فروش نفت ایران در ماه دسامبر ۲۰۲۲ را ۱/۴ میلیون بشکه در روز اعلام کرده که بالاترین میزان در سه سال و نیم اخیر است و ۱/۲ میلیون بشکه آن به چین صادر می‌شود.

جواد اوجی، وزیر نفت درباره آخرین وضعیت فروش نفت ایران گفت: در دولت قبل آمار فروش نفت بسیار پایین آمده و از سال ۹۷ به بعد روزها و ماه‌هایی بود که وصول درآمد نفتی به صفر رسیده بود و در باقی ماه‌ها هم بسیار پایین بود که آمارهای آن نیز موجود است.

وی افزود: در ۱۱ ماه اخیر صادرات نفت ایران نسبت به سال ۹۹ و ۱۴۰۰ به ترتیب ۱۹۰ و ۸۳ میلیون بشکه افزایش داشته و درآمدهای حاصل از آن به کل وصول شده است. در زمان تحویل دولت، ۸۷ میلیون بشکه میعانات گازی ذخیره روی آب داشتیم، اما با تدابیر وزارت نفت اکنون کمتر از ۲۰ میلیون بشکه ذخیره باقی مانده است.